

**ETIČKI KODEKS
ZAGREBAČKE ZAJEDNICE TEHNIČKE KULTURE**

Zagreb, 03. ožujka 2011.

ETIČKI KODEKS ZAGREBAČKE ZAJEDNICE TEHNIČKE KULTURE

I. Opće odredbe

Područje primjene i sadržaj

Članak 1.

(1) Etički kodeks Zagrebačke zajednice tehničke kulture (u daljnjem tekstu: Etički kodeks) uređuje norme djelovanja i ponašanja članova udruga tehničke kulture, tijela članica zajednica i saveza tehničke kulture i tijela Zajednice, te način njegove primjene.

(2) Etički kodeks sastoji se od standarda ponašanja prilagođenih potrebama Zagrebačke zajednice tehničke kulture i njenih članica, uzimajući u obzir načela slobode stručnog i znanstvenog rada i stvaralaštva te čuvanja dostojanstva i ugleda Zagrebačke zajednice tehničke kulture.

(3) Čelnik Zagrebačke zajednice tehničke kulture dužan je prilikom primanja novih članica upoznati ih s odredbama Etičkog kodeksa, a čelnici članica dužni su upoznati svoje djelatnike u tehničkoj kulturi s odredbama ovog kodeksa.

(4) Etički kodeks dijeli se na:

a. temeljna načela u odnosu na moralno opravdano i moralno neprihvatljivo ponašanje u okviru Zagrebačke zajednice tehničke kulture i u vezi s njim (glava II.);

b. etička pravila koja vrijede u stručnom i znanstvenom radu i stvaralaštvu u području tehničke kulture (glava III.);

c. odredbe o načinu primjene Etičkog kodeksa i tijelima koja donose odluke o ostvarivanju njegovih načela i pravila te o usklađenosti djelovanja i ponašanja osoba na koje se on odnosi s njima (glava IV.).

(5) Članice Zagrebačke zajednice tehničke kulture ovlaštene su svojim općim aktom dopuniti načela i pravila iz glave II. i III. ovoga kodeksa pravilima specifičnim za pojedinu članicu. Etička pravila članica ne smiju biti u suprotnosti s Etičkim kodeksom Zagrebačke zajednice tehničke kulture.

Svrha Etičkog kodeksa

Članak 2.

(1) Svrha Etičkog kodeksa je promicanje vrijednosti specifičnih za djelatnost u tehničkoj kulturi u najširem smislu. Promicanje etičnog ponašanja i vrijednosti koje su sadržane u ovom kodeksu obveza je svih članica i tijela Zagrebačke zajednice tehničke kulture kao i svih djelatnika u tehničkoj kulturi.

(2) Postupci propisani Etičkim kodeksom ne uređuju prava, obveze i odgovornosti osoba koje u njima sudjeluju te nisu alternativa za građanske, kaznene, upravne i stegovne (disciplinske) postupke uređene zakonima, drugim propisima i aktima Zagrebačke zajednice tehničke kulture i njenih članica.

(3) Mišljenje dano u postupku uređenom Etičkim kodeksom djeluje svojim autoritetom i treba služiti tumačenju Etičkoga kodeksa i promicanju etičnog ponašanja u tehničkoj kulturi te ne veže druga tijela niti je upravni akt.

II. Temeljna načela i pravila

a. Načela moralno opravdanoga ponašanja

Načelo mirnog uživanja prava

Članak 3.

(1) Zagrebačka zajednica tehničke kulture mora osigurati uživanje svih ljudskih prava te poštovanje prava zajamčenih Ustavom i zakonima Republike Hrvatske svima koji djeluju u području tehničke kulture.

(2) Prava se mogu ograničiti samo radi ostvarenja prava drugih osoba i opće javnosti, u skladu s ciljevima Zagrebačke zajednice tehničke kulture i njenih članica i u mjeri u kojoj je to prijeko potrebno.

Načelo poštovanja integriteta i dostojanstva osobe

Članak 4.

Svim osobama koje djeluju u području tehničke kulture treba se osigurati poštivanje zajamčenih prava na život, integritet, dostojanstvo i privatnost.

Načelo autonomije rada u tehničkoj kulturi

Članak 5.

(1) Sve osobe koje djeluju u području tehničke kulture imaju pravo autonomno djelovati u stručnom i znanstvenom radu, u granicama svoga statusa i u skladu s ciljevima Zagrebačke zajednice tehničke kulture i njezinih članica.

(2) Svim osobama koje djeluju u području tehničke kulture treba priznati pravo na nesmetan profesionalni razvoj i usavršavanje u skladu s osobnim mogućnostima i planovima, u mjeri u kojoj se pritom ne narušava isto pravo druge osobe.

(3) Sve osobe koje djeluju u području tehničke kulture imaju obveze i odgovornosti prema drugima u smislu poštena, iskrena i nepristrana ponašanja i prihvaćanja kriterija izvrsnosti u svim domenama radi ostvarivanja zajedničkoga dobra na području tehničke kulture u cjelini.

Načelo jednakosti i pravednosti

Članak 6.

(1) Sve osobe koje djeluju u području tehničke kulture trebaju se ponašati u skladu s načelom jednakosti i pravednosti na način koji isključuje svaku diskriminaciju, zlostavljanje, uznemirivanje ili iskorištavanje.

(2) Osobe koje djeluju u području tehničke kulture ne smiju zlouporabiti svoj autoritet i ne smiju dopustiti da osobni interesi i odnosi imaju za posljedicu situacije koje mogu utjecati na mogućnost objektivnoga prosuđivanja te etičkoga i profesionalnog obavljanja radnih obveza.

Načelo slobode mišljenja i njegovog izražavanja

Članak 7.

Zagrebačka zajednica tehničke kulture podupire i potiče slobodu mišljenja i izražavanja mišljenja kao temeljnu vrijednost u svim segmentima tehničke kulture.

Načelo stručnosti i kompetentnosti

Članak 8.

(1) Od osoba koje djeluju u tehničkoj kulturi očekuje se da odgovorno, savjesno, profesionalno i etički besprijekorno ispunjavaju sve svoje obveze prema korisnicima, kolegama i ostalim djelatnicima u tehničkoj kulturi. U svojem djelovanju osobe koje djeluju u tehničkoj kulturi slijede načela objektivnosti, nepristranosti, razboritosti, korektnosti, dijaloga i tolerancije.

(2) Obveza je osoba koje djeluju u tehničkoj kulturi poštovanje kriterija stručnosti i izvrsnosti te u skladu s time stalno stručno usavršavanje unutar izabranoga profesionalnoga područja i utemeljivanje svih profesionalnih i etičkih prosudbi na dostupnim činjenicama, isključujući predrasude bilo koje vrste.

(3) Sve osobe koje djeluju u tehničkoj kulturi trebaju održavati i poticati suradnju u profesionalnim odnosima i nastojati učinkovito koristiti dostupne resurse, težeći povećanju dobrobiti tehničke kulture u cjelini. Od svih osoba koje djeluju u tehničkoj kulturi očekuje se djelovanje koje neće štetiti ugledu Zagrebačke zajednice tehničke kulture ni njezinih članica.

(4) Od osoba koje djeluju u tehničkoj kulturi očekuje se da pružaju samo one usluge i služe se samo onim tehnikama za koje su kvalificirani obrazovanjem ili iskustvom. U onim područjima djelatnosti u kojima nisu utvrđeni pouzdani strukovni standardi, osobe koje djeluju u tehničkoj kulturi moraju poduzeti nužne mjere opreza s ciljem zaštite osoba s kojima dolaze u profesionalni doticaj.

Načelo poštovanja zakona i pravnih postupaka

Članak 9.

(1) Od svih osoba koje djeluju u tehničkoj kulturi očekuje se poštovanje svih pravnih propisa i pravnih postupaka koji se tiču njihovog stručnog rada u tehničkoj kulturi.

(2) U svim postupcima koji se odnose na ostvarenje načela i pravila iz Etičkog kodeksa ili su u vezi s njima, osobama koje djeluju u tehničkoj kulturi o čijim je pravima i interesima riječ, treba osigurati mogućnost sudjelovanja u postupku, pravo da se izjasne o relevantnim navodima i iznesu svoje argumente te ravnopravan položaj u postupku u odnosu prema drugim sudionicima.

b.) Neprihvatljiva ponašanja*Diskriminacija*

Članak 10.

U skladu s načelima Etičkog kodeksa, nedopustiv je svaki oblik neposredne i posredne diskriminacije temeljen na religiji, etničkoj i nacionalnoj pripadnosti, rasi, spolu, spolnoj orijentaciji, životnome stilu, imovinskom stanju, podrijetlu, obiteljskom i

bračnom statusu, trudnoći, obiteljskim obvezama, godinama, invalidnosti, tjelesnom izgledu, političkom opredjeljenju i zdravstvenom stanju.

Uznemirivanje

Članak 11.

- (1) Zabranjena je svaka vrsta uznemirivanja osoba koje djeluju u tehničkoj kulturi.
- (2) Uznemirivanjem se smatra svako neprimjereno ponašanje prema drugoj osobi kojem je cilj ili koje stvarno znači povredu osobnog dostojanstva, koje ometa njezino djelovanje ili smanjuje kvalitetu njezina života. Uznemirivanjem se osobito smatra svaki čin, pojedinačan ili ponavljan, verbalni, neverbalni ili fizički, koji stvara ili pridonosi stvaranju neugodnih i neprijateljskih okolnosti ili koji drugu osobu zastrašuje, vrijeđa ili ponižava.
- (3) Neprihvatljivo je svako spolno uznemirivanje. Spolno uznemirivanje specifičan je oblik uznemirivanja koje karakterizira izostanak pristanka ili odbijanje druge strane, a uključuje ponavljano neželjeno upućivanje verbalnih i fizičkih prijedloga spolne naravi drugoj osobi, fizičko napastovanje, ponavljano neželjeno iznošenje šala i opaski koje su spolno obojene, uključujući referiranje na spol i spolnu orijentaciju, ruganje i ismijavanje koje je spolno obojeno, izlaganje spolno uvredljivoga i uznemirujućega materijala te zahtijevanje spolnih usluga u zamjenu za određeno djelovanje ili propuštanje s pozicije autoriteta.
- (4) Svaka osoba ima pravo prijaviti uznemirivanje koje je počinila osoba koje djeluju u tehničkoj kulturi. Na osobu koja je odbila uznemirivanje ili prijavila takvu vrstu ponašanja ne smije se vršiti nikakav pritisak.

Predrasude

Članak 12.

- (1) Sve osobe koje djeluju u tehničkoj kulturi trebaju biti objektivne i ne smiju dopustiti da predrasude bilo koje vrste utječu na njihovu objektivnost u stručnom radu.
- (2) Ocjenjivanje djelatnosti i profesionalne kompetentnosti bilo koje osobe koja djeluje u tehničkoj kulturi ne smije počivati na kriterijima koji nisu neposredno relevantni za obavljanu djelatnost ili profesionalne obveze.

III. Etička pravila rada u tehničkoj kulturi

Profesionalne dužnosti u poučavanju

Članak 13.

Sve osobe koje u svom radu u tehničkoj kulturi poučavaju djecu, mlade i/ili odrasle osobe imaju sljedeće dužnosti:

- a. nastojati na postizanju i prenošenju visoke razine stručnih znanja i vještina iz svojega područja;
- b. osigurati točnost, preciznost, reprezentativnost sadržaja koji se poučava;
- c. obrađivati sve teme na otvoren, pošten i pozitivan način;

- d. pridonositi intelektualnom razvoju djece, mladih i/ili odraslih osoba koje se poučava unutar područja poučavanja te izbjegavati sve djelatnosti koje bi mogle omesti taj razvoj;
- e. poštovati dostojanstvo svojih kolega i u suradnji s njima raditi u interesu onih koje se poučava.

Neprihvatljive prakse u poučavanju

Članak 14.

- (1) Ako osobe koje djeluju u tehničkoj kulturi poučavaju djecu, s njima trebaju postupati uz uvažavanje mjerodavnih standarda i prava djece.
- (2) Nije prihvatljivo prisvajati rezultate rada djece, mladih i/ili odraslih osoba koje se poučava (modele, programe, nacрте i sl.) ili koristiti se njima izvan redovitog programa nastave bez odgovarajuće obavijesti i bez njihovog izričitog pristanka.

Plagiranje

Članak 15.

- (1) Svaki oblik plagiranja radova i ideja smatra se povredom Etičkoga kodeksa.
- (2) Sve osobe koje djeluju u tehničkoj kulturi koje sudjeluju u znanstveno-istraživačkom i stručnom radu moraju jamčiti za izvornost svojih te točnost i poštenje u prikazivanju i navođenju informacija o porijeklu ideja i navoda kojima su se u tom radu koristili.
- (3) Potrebno je štititi pravo na intelektualno vlasništvo nad rezultatima istraživanja i inovacija svih osoba koje djeluju u tehničkoj kulturi.

Primanje darova i drugih dobara (korupcija)

Članak 16.

- (1) Osobe koje djeluju u tehničkoj kulturi ne smiju tražiti darove, poticati darivanje niti primati ikakve darove, bilo za sebe ili za drugu osobu, za koje postoji razborita pretpostavka da će posredno ili neposredno utjecati na njihovu objektivnost, ispunjavanje stručnih zadataka te poštovanje profesionalnih prava i dužnosti.
- (2) Obveza je osobe koje djeluju u tehničkoj kulturi otklanjati svaki pokušaj korupcije.

Sukob interesa

Članak 17.

- (1) Sve osobe koje djeluju u tehničkoj kulturi trebaju izbjegavati sukobe interesa (sukob interesa može biti uzrokovan, npr. obiteljskim odnosima, bliskim prijateljstvom, intimnim vezama, međusobnim sukobima i sl.).
- (2) Nedopustiv je svaki oblik nepotizma. Nepotizmom se smatra svako djelovanje koje srodnika određene osobe stavlja u povlašten položaj prema drugim osobama koje raspolažu jednakim ili boljim sposobnostima.

Transparentnost i povjerljivost

Članak 18.

(1) Zagrebačka zajednica tehničke kulture podupire i promiče transparentnost u propisima i djelovanju kao jednu od temeljnih vrijednosti. Sva pravila i odredbe kojima se definiraju prava i obveze osoba koje djeluju u tehničkoj kulturi trebaju biti precizni, jasni i dostupni.

(2) Sve osobe koje djeluju u tehničkoj kulturi trebaju uvažavati transparentnost i dostupnost kriterija i postupaka ocjenjivanja ispunjavanja stručnih obveza (profesionalno napredovanje i sl.).

Pravo i dužnost kontinuiranog usavršavanja i cjeloživotnog obrazovanja

Članak 19.

Sve osobe koje djeluju u tehničkoj kulturi imaju pravo i dužnost neprekidno se usavršavati i ustrajati na unapređivanju kakvoće i razine vlastita znanja i stručnosti unutar izabranoga područja.

Javno nastupanje i djelovanje

Članak 20.

Osobe koje djeluju u tehničkoj kulturi koje su ovlaštene javno nastupati te nastupaju u ime Zagrebačke zajednice tehničke kulture i njezinih članica, moraju jasno istaknuti da izlažu stajališta Zagrebačke zajednice tehničke kulture odnosno njezinih članica. U svim oblicima javnih nastupa i djelovanja u kojima osobe koje djeluju u tehničkoj kulturi predstavljaju Zagrebačku zajednicu tehničke kulture i njezine članice očekuje se postupanje u skladu s najvišim etičkim i profesionalnim standardima.

IV. Tijela koja prate ostvarenje Etičkog kodeksa i postupak pred njima*Opća dužnost praćenja i provedbe Etičkog kodeksa*

Članak 21.

Sva tijela Zagrebačke zajednice tehničke kulture i njezinih članica dužna su, svako u okvirima svoje nadležnosti, brinuti se za ostvarenje i unapređenje etičkih standarda i provedbu Etičkog kodeksa. Ona su ovlaštena autonomno tumačiti odredbe Etičkog kodeksa i primjenjivati ih prema vlastitoj savjesti, u duhu njegovih vrijednosti.

Javnost rada

Članak 22.

(1) Sjednice Skupštine Zagrebačke zajednice tehničke kulture na kojima se donosi odluka o povredi načela i pravila Etičkog kodeksa su javne. Radi zaštite prava na privatnost ili drugih važnih razloga sa sjednice se može isključiti javnost, u mjeri u kojoj je to prijeko potrebno.

(2) Radi zaštite prava na privatnost, pri njihovom objavljivanju odluke se mogu skratiti ili se iz njih mogu ukloniti osobni podaci o osobama koje se u njima spominju.

V. Prijelazne i završne odredbe*Stupanje na snagu*

Članak 23.

Ovaj Etički kodeks stupa na snagu danom prihvatanja na Skupštini Zagrebačke zajednice tehničke kulture.

Glavna tajnica ZZTK
Gracijela Gabriel-Pukšec, dipl.politolog

Predsjednik ZZTK
mr.sc.Ladislav Prežigalo,v.r.